

PUBLIC OPINION

Delia - Georgiana SEMENESCU

Lecturer, Ph D,

”Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu

ABSTRACT:

GENERALLY, PUBLIC OPINION MEANS THE EXPRESSING OF AN OPINION ON A CONTROVERSIAL POINT OF VIEW. THE OPINION EXPRESSED BY AN INDIVIDUAL IN RELATION TO A PROBLEM OR PERSON LARGELY DERIVES FROM THE PARTICULAR FEATURES OF HIS SOCIAL PERSONALITY, EACH INDIVIDUAL BEING PLACED IN A NETWORK OF SOCIAL RELATIONSHIPS RELATED TO AGE, SEX, RESIDENCE, PROFESSION AND OTHERS, RELATIONSHIPS THAT INFLUENCE HIM (...)¹.

KEY WORDS: PUBLIC OPINION, COMMUNICATION, PEOPLE, PUBLIC SPACE.

Dicționarul Explicativ al Limbii Române, definește termenul de *opinie* ca fiind părere, judecată, idee², iar termenul *public* reprezintă colectivitate mare de oameni; mulțime; lume³; *opinie publică* este părerea, judecata colectivității sau părerea publicului într-o anumită chestiune⁴.

Opinia este considerată uneori ca simplă manifestare (verbalizare) a unei atitudini latente. De aceea poate fi utilizată pentru diagnosticarea unei predispoziții atitudinale⁵.

A discuta despre relația dintre opinia publică, democrație și statul de drept în România de azi, în lume în general, înseamnă a supune atenției o diversitate de probleme care, oricât de controversate, merită o atenție tot mai mare, fiind vorba despre clasificarea și înțelegerea viitorului nostru național, ca și al lumii, în ansamblu⁶

Jean Stoetzel apreciază că într-o reprezentare a distribuției opiniilor unei colectivități se disting două tipuri de opinii, care se opun ca două structuri diferite:

- într-unul din tipuri, opiniile sunt repartizate în grup, oarecum la întâmplare, fiecare individ reacționând în mod independent;

¹ Petru Iluț, *Valori, atitudini și comportamente sociale: teme actuale de psihologie*, Editura Polirom, Iași, 2004, p. 4.

² Dicționarul Explicativ al Limbii Române, Editura Univers Enciclopedic, București, 2016, p.822.

³ Idem, p. 987.

⁴ Ibidem.

⁵ Dicționar de psihologie socială, Editura Științifică și Enciclopedică, București 1981, p.155-156 apud Horațiu Tiberiu Gorun, *Opinia Publică Și Omul Politic Român (1866-1918)*, Editura Niculescu, București, 2007, p.51.

⁶ Petru Iluț, op. cit. p. 5..

- în celălalt tip, dimpotrivă, opiniile particulare se acordă între ele și se grupează sub efectul unui principiu comun de conformizare¹.

Vorbind despre opinie publică, termenul de „public” are un rol important în determinarea acesteia. Acest termen are o multitudine de sensuri, precum: oficial, de stat, al statului; public, al tuturor, comun, obișnuit (sensuri provenite din adjectivul publicus, -a, -um) sau: proprietate de stat; tezaur al statului; venituri ale statului; interes public; public; loc public (din s.n. publicum,-i)².

Opiniile sunt strâns legate de interese, iar acestea se grupează predominant după criteriile socio-economice și demografice. De aceea, publicurile se identifică, în mare măsură, cu gruparea naturală a populației în clase și straturi sociale (muncitori, țărani, intelectuali etc.), profesie, vârstă, sex etc³.

Opinia publică este un complex de păreri. Aceasta desemnează faptul că, pe de o parte, membrii unui public au opinii de intensitate și direcție diferite (pro sau contra unei idei, acțiuni sau personalități), iar, pe de altă parte, că publicul are cu privire la o problemă nu numai răspunsuri de „da” și „nu”, ci păreri complexe, puncte de vedere care nu sunt neapărat mutual exclusive⁴.

Savanții tuturor timpurilor au încercat să descifreze natura fenomenului numit „opinie publică”. Reușitele stau în dreaptă balanță cu eșecurile. Imprecizia înconjoară încă acest concept, de care fac uz și abuz deopotrivă politicienii, jurnaliștii și marele public⁵.

Dicționarul de analiză politică precizează că „opinia publică”, în general, exprimă convingerile și atitudinile oamenilor în ceea ce privește un subiect social: opinia publică se poate referi la probleme de fapt sau la probleme de preferință. O opinie ce exprimă o preferință poate fi clasificată în termenii direcției sale (pentru sau împotriva unui candidat, unei acțiuni sau poziții) și intensității (tăria preferinței). Apoi, autorii precizează că o opinie susținută sau exprimată, de fapt, este activă, în timp ce o predispoziție de a acționa într-un anumit fel anume, de îndată ce apare o problemă, este o opinie latentă⁶.

Termenul de opinie publică (public opinion) a fost preluat din limba engleză. Etimologic, provine din limba latină „opinio” derivat de la „opinari” (a exprima o părere), echivalent al cuvântului „doxa” din limba greacă. Dicționarul latin-român specifică: opinio, onis, s.f. părere, credință, gând, presupunere. Asociat, cuvântul „publicus”, derivat de la „populus”, semnifică popor⁷. Opinia se constituie întotdeauna ca evaluare, apreciere, valorizare a unui fapt, fenomen, eveniment, a unei idei din actualitate⁸.

¹ Andrei Novak, *Sondarea opiniei publice*, Editura Studentească, București, 1996, p.6.

² Dicționar latin – român de Gh. Guțu, Editura Științifică, București, 1966, p.255 apud Horațiu Tiberiu Gorun, *op. cit.*, p.52.

³ Petru Iluț, *op. cit.*, p.210.

⁴ Idem, p. 210-211.

⁵ Septimiu Chelcea, *Opinia publică Strategii de persuasiune și manipulare*, Editura Economică, București, 2006, p.17.

⁶ Jack C. Plano, Robert E. Riggs; Helenan S. Robin, *Dicționarul de analiză politică*, Editura Ecce Homo, București, 1993, p.105 apud Horațiu Tiberiu Gorun, *op. cit.*, p.47.

⁷ Septimiu Chelcea, *op. cit.*, p.18.

⁸ Ștefan Buzărnescu, *Sociologia opiniei publice*, Editura Didactică și Pedagogică, R.A. București, 1996, p.16 apud Horațiu Tiberiu Gorun, *op. cit.*, p.51.

În prezent, în România se pune mai acut o altă problemă decât a raportului dintre mase și elite, anume persuasiunea populației și manipularea opiniilor, atitudinilor și comportamentelor. Persuasiunea și manipularea s-au conturat ca puncte nevralgice acute în viața socială de azi¹.

Opinia publică este un arbitru, o conștiință, aproape s-ar putea spune că este un tribunal lipsit, fără îndoială, de putere juridică, dar de temut. Este focul interior al unei națiuni².

Opiniile exprimate de noi, de toate categoriile de oameni indiferent de domeniul la care se referă, sunt „dependente” de felul în care sunt exprimate, de modul de formulare, de atitudinea sau contextul în care sunt exprimate. De aceea, comunicarea opiniei publice, comunicarea omului cu opinie personală sau ca exponent al unui grup de oameni, este foarte importantă. Este bine de știut când trebuie exprimată opinia/opiniile, cum trebuie exprimată – printr-o comunicare eficientă, coerentă – și ce rezultat se așteaptă de la ea.

De asemenea, exprimarea opiniei publice are loc într-un anumit spațiu, teritoriu, într-un anumit loc și timp.

Conceptul de spațiu public pune în mișcare cu regularitate cercetările din științele sociale de mai bine de treizeci de ani. Conceptul a cunoscut în 1962 un aport semnificativ, o dată cu teza lui Jürgen Habermas³ (...), savantul german analizează procesul în cursul căruia publicul, constituit din indivizi care își folosesc rațiunea, își apropie sfera publică aflată sub controlul autorității și o transformă într-o sferă în care critica se exercită împotriva puterii statului⁴.

De aceea, este interesant de studiat ideea de opinie publică, evoluția sa și influențele care i-au marcat existența.

Ca fenomen social, opinia publică a apărut odată cu primele forme de organizare socială, dar termenul de opinie publică apare mult mai târziu, îndeosebi în perioada de pregătire și înfăptuire a revoluțiilor moderne din Europa⁵.

Structural-istoric, opinia publică se formează în legătură cu afirmarea pe arena politică a poporului, în opoziție cu puterea de stat absolutistă. Categoria de opinie publică se impune pentru a desemna starea de spirit a maselor, care, în condițiile pregătirii și înfăptuirii revoluțiilor burgheze, devenise un fapt demn de luat în seamă pe arena luptelor politice. Ceea ce oamenii simțeau, gândeau, era exprimat deschis prin idei, atitudini și acțiuni practice față de situația existentă. Starea lor de spirit se exprima printr-un conținut comun de idei, de atitudini și acțiuni, regăsite în termeni ca vocea publicului, spirit public etc⁶.

¹ Septimiu Chelcea, *op. cit.*, p. 15.

² Dictionnaire de la langue philosophique, P.U.F, Paris, 1962, p.500 apud Aurelian Bondrea, *Opinia Publică, Democrația și Statul de Drept*, Editura Fundației „România de Măine”, București, 1966, p. 25.

³ Isabelle Pailliar (coordonator), *Spațiul public și comunicarea*, trad. de Monica Elena Mitarcă, Eduard Săvescu, Beatrice Osanu, Editura POLIROM, Iași, 2002, p. 9.

⁴ Jürgen Habermas, *L'espace public* (trad. Fr. A lucrării Strukturwandel der Öffentlichkeit), Payot, Paris, 1978, ediție nouă 1993 apud Isabelle Pailliar (coordonator), *op. cit.*, p. 9.

⁵ Aurelian Bondrea, *op.cit.*, p.18.

⁶ Encyclopedia of the Social Sciences, The Macmillan Company, New York, 1957, vol.XI, p.669 apud Aurelian Bondrea *op.cit.*, p.18-19.

Și în prezent, opinia publică reprezintă un fenomen social, tot mai puternic, tot mai prezent și activ, pentru că, așa cum s-a și văzut în ultimii ani, opinia publică și-a făcut simțită prezența, și-a pus amprenta tot mai pregnant pe evoluția societății umane care se confruntă cu din ce în ce mai multe probleme economice, sociale etc.

Aparența unei vizibilități sociale crescute a opiniei publice pare să ateste o lărgire a spațiului public. Dar legitimitatea formelor de producere și difuzare a opiniei publice mediatizate rămâne problematică. Producerea opiniei publice este, pe de o parte, legată de modul de legitimare a rolurile „mediacrației”, a institutelor de sondare și a consilierilor în comunicare în ceea ce privește clasa politică. Opinia publică exercită, pe de altă parte, o funcție de regularizare sau de gestionare a reprezentărilor colective¹.

Ca proces, analiza opiniei publice poate revendica un permanent început, ca fenomen însă, ea poate fi analizată prin ipostazele în care se concretizează la un moment dat².

Opinia publică se manifestă în primul rând într-un anumit spațiu care îi permite să se exprime, să se facă auzită, respectiv într-un spațiu public.

Într-o accepție elementară și general admisă spațiul public desemnează discutarea problemelor de interes public, discutare astfel organizată încât actorii ei sunt obligați să folosească armele argumentației și să se plaseze în perspectiva intereselor generale. Spațiul public este locul participării politice, înțeleasă ca expresie a intereselor și deliberării, al deciziilor și al controlului puterii³.

¹ Isabelle Pailliat (coordonator), *op. cit.*, p.10.

² Horațiu Tiberiu Gorun, *op. cit.*, p.68.

³ Reyne, Denis, 1996, *Opinion Publique*, în Raynaud, Philippe, Rials, Stephane (ed.), *Dictionnaire de philosophie politique*, Paris, PUF apud Mihai Coman, *Introducere în sistemul Mass-Media*, Editura Polirom, Iași, 1999, p.146.

REFERINTE:

- Bondrea Aurelian, *Opinia Publică, Democrația și Statul de Drept*, Editura Fundației „România de Măine”, București, 1966.
- Chelcea Septimiu, *Opinia publică. Strategii de persuasiune și manipulare*, Editura Economică, București, 2006.
- Coman Mihai, *Introducere în sistemul Mass-Media*, Editura Polirom, Iași, 1999.
- Dicționarul Explicativ al Limbii Române, Editura Univers Enciclopedic, București, 2016.
- Gorun Horațiu Tiberiu, *Opinia Publică Și Omul Politic Român (1866-1918)*, Editura Niculescu, București, 2007.
- Iluț Petru, *Valori, atitudini și comportamente sociale: teme actuale de psihologie*, Editura Polirom, Iași, 2004.
- Novak Andrei, *Sondarea opiniei publice*, Editura Studențească, București, 1996,
- Pailliar Isabelle (coordonator), *Spațiul public și comunicarea*, trad. de Monica Elena Mitarcă, Eduard Săvescu, Beatrice Osanu, Editura POLIROM, Iași, 2002.